

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
42

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2584

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

CZERWIEC 2013

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Maria Zwolińska (przewodnicząca)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Bogumiła Kasperowicz
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Bożena Nosecka
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 1130 egz. Ark. wyd. 5,22

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Owoce	7
1. Rynek w UE <i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Janusz Mierwiński</i>	7
2. Rynek w Polsce	10
2.1. Produkcja <i>mgr inż. Jan Świetlik</i>	10
2.2. Przetwórstwo <i>dr Bożena Nosecka, dr Iwona Szczepaniak</i>	13
2.3. Handel zagraniczny <i>dr Bożena Nosecka</i>	17
2.4. Popyt <i>mgr inż. Irena Strojewska</i>	24
III. Warzywa	27
1. Rynek w UE <i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Janusz Mierwiński</i>	27
2. Rynek w Polsce	29
2.1. Produkcja <i>mgr inż. Tomasz Smoleński, mgr inż. Grażyna Stępka</i>	29
2.2. Przetwórstwo <i>dr Bożena Nosecka</i>	32
2.3. Handel zagraniczny <i>mgr Anna Bugała</i>	34
2.4. Popyt <i>mgr inż. Irena Strojewska</i>	39
IV. Działania Agencji Rynku Rolnego na rynku owoców i warzyw <i>mgr inż. Marek Dyngus</i>	42
Aneks	46

W 2012 r. zbiory owoców w Polsce były o 12,6% wyższe niż w roku poprzednim i wyniosły 3,8 mln ton. Najbardziej, o 15% do rekordowego poziomu 2,9 mln ton wzrosła produkcja jabłek. Obniżyły się jedynie zbiory truskawek. Produkcja warzyw gruntowych zmniejszyła się o 5,2% do ok. 4,55 mln ton. Największa była skala spadku zbiorów kapusty, buraków ćwikłowych i marchwi. Produkcja warzyw spod osłon zwiększyła się natomiast o 14% do 877,3 tys. ton. Produkcja owoców w UE zmniejszyła się o 8% do 34,8 mln ton, a warzyw o 1% do 62,2 mln ton. W UE wyższe były jedynie zbiory moreli, porzeczek oraz nieznacznie pomidorów, sałaty, papryki, pieczarek, szpinaku, karczochów i oberżyny.

W sezonie 2012/13 produkcja przetworów owocowych w Polsce wzrosła, w porównaniu z sezonem 2011/12 o ok. 9% do 940 tys. ton. Decydujący był wzrost, do rekordowego poziomu 295-300 tys. ton, produkcji zagęszczonego soku jabłkowego. Produkcja owoców mrożonych zwiększyła się o 3% do 345 tys. ton. Nie zmieniła się produkcja zagęszczonych soków wytwarzanych z owoców kolorowych, konserw owocowych oraz łączna produkcja dżemów i przecierów. Mimo niższych zbiorów zwiększyła się również o 2% do 1,1 mln ton produkcja przetworów warzywnych. O niemal 4% do 590 tys. ton wzrosła produkcja warzyw mrożonych. Niższa była tylko produkcja kwaszonej kapusty. Udział przetwórstwa w zagospodarowaniu zbiorów warzyw wyniósł niemal 40%, wobec 37% w sezonie 2011/12 i ok. 20% na początku ubiegłej dekady. Łączna produkcja soków, nektarów oraz napojów owocowych i warzywnych, w wyniku spadku popytu na rynku wewnętrznym, zmniejszyła się o ok. 6% do 1,39-1,40 mln ton.

Wyższy, niż w sezonie 2011/12, był eksport niemal wszystkich owoców, warzyw i ich przetworów, a najbardziej zwiększył się eksport jabłek i zagęszczonego soku jabłkowego. Zmniejszyły się tylko rozmiary eksportu malin i śliwek oraz przetworów z truskawek (głównie mrożonek i konserw). Łączne rozmiary eksportu owoców i warzyw świeżych zwiększyły się o 29,5% do 1,91 mln ton, a przetworów owocowych i warzywnych o 11% do 1,37 mln ton. W eksporcie produktów świeżych udział jabłek wzrósł z 55 do 58%, a w eksporcie przetworów udział soków zagęszczonych oraz mrożonych owoców i warzyw zwiększył się z 71 do 72%

Ceny eksportowe większości owoców, warzyw i ich przetworów były wyższe niż w sezonie 2011/12. Najbardziej, w wyniku wzrostu popytu na rynku światowym (głównie w USA) zwiększyły się ceny wiśni i ich przetworów. Spośród produktów liczących się w eksporcie obniżyły się tylko ceny jabłek i zagęszczonego soku jabłkowego oraz porzeczek czarnych i ich przetworów (głównie porzeczek mrożonych i zagęszczonych soków z tych owoców). Wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów zwiększyły się o 15% do 2,46 mld euro, a razem z pieczarkami i ich przetworami o 13% do 2,81 mld euro. Stanowiło to odpowiednio 13,1% i 14,9% łącznych wpływów z eksportu produktów rolnych i spożywczych, wobec 13% i 15,1% w sezonie 2011/12.

Spadek zbiorów w większości krajach eksporterach (w tym w południowych krajach UE) spowodował również wzrost cen w polskim imporcie niemal wszystkich świeżych produktów ogrodniczych i ich przetworów. Najbardziej zwiększyły się ceny w imporcie przetworów z kukurydzy (mrożonki, konserwy), owoców cytrusowych i ich przetworów, owoców kiwi oraz przetworów z orzechów arachidowych. Niższe były jedynie ceny importowe: zagęszczonego soku pomarańczowego, mrożonych jagód, moreli i ich przetworów, oliwek i ich przetworów oraz suszonej cebuli. W wyniku wzrostu cen importowych łączne rozmiary przywozu świeżych owoców i warzyw obniżyły się o ponad 5% do 1,54 mln ton. Import przetworów owocowych i warzywnych zwiększył się o 9% do 550 tys. ton, a decydujący był wzrost importu zagęszczonego soku jabłkowego (stosowanego do blendowania z sokiem produkowanym w kraju) oraz koncentratu pomidorowego. Łączna wartość importu owoców, warzyw i ich przetworów zwiększyła się (razem z pieczarkami i ich przetworami) o 6% do 1,98 mld euro, co stanowiło 14,7% importu rolno-spożywczego, wobec 14,3% w sezonie 2011/12. Dodatkowo saldo obrotów owocami, warzywami i ich przetworami zwiększyło się z 261,3 do 490 mln euro, a łącznie z pieczarkami i ich przetworami – z 595,8 do 833 mln euro.

Ceny skupu niemal wszystkich owoców i warzyw były wyższe, niż w sezonie 2011/12. Najbardziej wzrosły ceny wiśni, truskawek oraz kapusty i cebuli. Obniżyły się tylko ceny skupu śliwek, jabłek (deserowych i przemysłowych), porzeczek

czarnych i czerwonych, papryki oraz kierowanych do przetwórstwa kalafiorów i brokułów. Wyższe, wobec relatywnie niskich w sezonie 2011/12, były ceny skupu warzyw uprawianych pod osłonami. Najbardziej wzrosły ceny pomidorów i ogórków spod osłon. Produkcja niemal wszystkich owoców (poza malinami i porzeczkami czarnymi) i warzyw była opłacalna dla producentów. Najbardziej wzrosła opłacalność produkcji wiśni i truskawek. Różnice cen zbytu i kosztów surowca w produkcji większości przetworów owocowych i warzywnych nie odbiegały znacząco od poziomu z sezonu 2011/12. Szeroka marża przetwórcza zmniejszyła się znacząco jedynie w produkcji przetworów wytwarzanych z truskawek.

Przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów były w sezonie 2012/13 wyższe niż w sezonie poprzednim, a decydujący był wzrost cen owoców południowych i ich przetworów. W wyniku zwiększenia spożycia jabłek wyższa była średnia konsumpcja owoców i ich przetworów. Wzrosły ceny i nieznacznie obniżyło się spożycie produktów warzywnictwa.

Przewiduje się, że w 2013 r. niższe będą zbiory jabłek. Wzrośnie natomiast produkcja wiśni, czereśni, moreli i truskawek, a nie zmieni się znacząco pozostałych owoców. Zmniejszy się przypuszczalnie produkcja warzyw gruntowych. Wskazują na to niekorzystne warunki pogodowe dla uprawy warzyw wiosną (zbyt duża wilgotność gleby). Ceny większości warzyw gruntowych mogą być wyższe od relatywnie wysokich w sezonie 2012/13. Wyższe mogą być ceny porzeczek czarnych. Obniżą się ceny truskawek i wiśni.

W sezonie 2013/14 zmniejszy się produkcja zagęszczonego soku jabłkowego. Większa może być natomiast produkcja owoców mrożonych. Spodziewany wzrost zapotrzebowania na rynkach zagranicznych wpłynąć może na utrzymanie wzrostowej tendencji produkcji mrożonek warzywnych oraz keczupu i sosów pomidorowych.

Obniżą się ceny eksportowe świeżych i przetworzonych wiśni i truskawek, a wzrosną ceny jabłek i porzeczek czarnych oraz przetworów z tych owoców. Na wysokim poziomie z sezonu poprzedniego utrzymać się mogą ceny eksportowe większości warzyw i ich przetworów. Przypuszczalnie nie spad-

na ceny importowe większości produktów warzywnictwa (poza przetworami z kukurydzy). Niższe mogą być ceny większości sprowadzanych do Polski owoców południowych.

Ceny detaliczne produktów warzywnictwa mogą być wyższe niż w sezonie 2012/13. Zmniejszyć się mogą natomiast przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów (wyższe

mogą być ceny jabłek, a niższe owoców południowych). Większe może być przeciętne spożycie owoców i ich przetworów, a nie zmieni się konsumpcja warzyw i ich przetworów.

SUMMARY

In 2012, fruit crops in Poland were higher by 12.6% than in the previous year and amounted to 3.8 million tonnes. The increase in the production of apples was the highest: it increased by 15% to reach the record level of 2.9 million. The strawberry crops were the only ones to drop. The production of outdoor vegetables decreased by 5.2% to ca. 4.55 million tonnes. The highest scale of decrease was in the case of cabbage, red beet and carrot. On the other hand, the production of vegetables grown under glass increased by ca. 14% to 877,300 tonnes. Fruit production in the EU decreased by 8% to 34.8 million tonnes, and the production of vegetables by 1% to 62.2 million tonnes. Only the harvest of apricots and currants was higher in the EU, as well as slightly higher in the case of tomatoes, lettuce, peppers, champignons, spinach, artichoke and aubergine.

The production of products processed from fruit in Poland in the 2012/13 season increased in comparison to the 2011/12 season by ca 9% to 940,000 tonnes. The growth in the production of concentrated apple juice to the record-breaking level of 295,000-300,000 tonnes was decisive. The production of frozen fruit increase by 3% to 345,000 tonnes. The production of concentrated juice produced from colourful fruit, preserved fruit and the total production of jams and purées has not changed. Despite lower harvest, also the production of products processed from vegetables increased by 2% to 1.1 million. The production of frozen vegetables increased by nearly 4% to 590,000 tonnes. Only the production of sauerkraut was lower. The share of processing in the utilisation of vegetable crops increased by nearly 40%, as compared with 37% in the 2011/12 season and by ca. 20% at the beginning of the previous decade. As a result of a decrease on the internal market, the total production of juice, nectars and fruit and vegetable beverages decreased by ca. 6% to 1.39-1.40 million tonnes.

The export of nearly all domestic fruit, vegetables and vegetable preserves was higher than in the 2011/12 season, in particular the export of apples and concentrated apple juice. Only the volume of export of raspberries and plums and the products processed from strawberries (mainly frozen or preserved ones) decreased. The total volume of export of fresh fruit and vegetables increased by 29.5% to 1.91 million tonnes and in the case of fruit and vegetable preserves by 11% to 1.37 million tonnes. The percentage of apples in the export of fresh products increased from 55 to 58%, and the percentage of concentrated and frozen fruit and vegetables in the export of processed products increased from 71% to 72%.

The export prices of fruit, vegetables and the vegetable preserves were higher than in the 2011/12 season. As a result of increased demand on the global market (mainly in the USA), the prices of cherries and their preserves increased to the greatest extent. Among the product that are important in the export, only the prices of apples and concentrated apple juice and the prices of black currant and their preserves dropped (mainly the frozen currant and concentrated currant juice). The receipts from the export of fruit, vegetables and vegetable preserves increased by 15% to EUR 2.46 billion, or, including the champignons and their preserves, by 13% to EUR 2.81 billion. This represented 13.1% and 14.9% respectively of the total receipts from the export of agricultural and food products in comparison with 13% and 15.1% in the 2011/12 season.

Decreased harvest in most exporting countries (including the southern EU Member States) additionally resulted in an increase in prices in the Polish import of nearly all fresh horticulture products and their preserves. The prices in the import of the products processed from maize (frozen and preserved products), citrus fruits and their preserves, kiwi and the products processed from peanuts. The import prices were lower only in the case of the following: concentrated

orange juice, frozen blueberries, apricots and their preserves, olives and their preserves and dried onion. As a result of increase in import prices, the total volume of import of fresh fruit and vegetables decreased by over 5% to 1.54 million tonnes. The import of fruit and vegetables increased by 9% to 550,000 tonnes, and the increase in import of concentrated apple juice (used for blending with the juice produced domestically) and tomato concentrate was decisive. The total value of import of fruit and vegetables and their preserves increased (together with champignons and their preserves) by 6% to EUR 1.98 billion, which represented 14.7% of agri-food imports in comparison with 14.3% in the 2011/12 season. A positive balance of trade in fruit and vegetables and their preserves increased from EUR 261.3 million 490 million, and together with champignons and their preserves – from EUR 595.8 million to 833 million.

The purchase prices of nearly all fruit and vegetables were higher than in the 2011/12 season. The prices of cherries, strawberries, cabbage and onion increased most. The purchase prices of plums, (dessert apples and apples for processing), black and red currants and pepper, as well as cauliflower and broccoli earmarked for processing, were the only ones to decrease. The purchase prices of the vegetables grown under glass were higher in comparison with relatively low prices in the 2011/12 season. The prices of tomatoes and cucumbers grown under glass increased most. The production of nearly all fruits (except for raspberries and black currants) and the vegetables was profitable for the producers. The profitability of production of cherries and strawberries was the highest. The differences between sale prices and costs of the raw material for the production of most fruit and vegetable preserves did not diverge significantly from the level of the 2011/12 season. The broad processing margin decreased considerably only in the production of their preserves strawberries.

The average retail prices of fruit and their preserves were higher in the 2012/13 season than in the previous one, and the increase in prices of the southern fruit and their preserves was decisive. As a result of increased consumption of apples, the average consumption of fruit and their preserves was higher. The prices increased and the consumption of vegetable products decreased slightly.

It is estimated that the harvest of apples will be lower in 2013. On the other hand, the production of cherries, apricots and strawberries will increase, and it will not change significantly in the case of other fruits. The production of outdoor vegetables is likely to drop. It is indicated by adverse weather conditions affecting the crops of vegetables in the summer

(too high soil humidity). The prices of most outdoor vegetables may be higher than the relatively high prices in the 2012/13 season. The prices of black currants may be higher. The prices of strawberries and cherries might be lower.

In the 2013/14 season, the production of concentrated apple juice will decrease. On the other hand, the production of frozen fruit may be higher. The expected increase in the demand on foreign markets might maintain the upwards trend for the production of frozen vegetables, ketchup and tomato sauces.

The export prices of fresh and frozen cherries and strawberries will decrease, and the prices of apples and black currants and their prese-

ves will increase. The export prices of most vegetables and their preserves might remain at the high level from the previous season. Presumably, the import prices of most vegetable products will drop (apart from the products processed from maize). The prices of most southern fruits imported to Poland might be lower.

The retail prices of vegetable products might be higher than in the 2012/13 season. On the other hand, the average retail prices of fruit and their preserves might decrease (however, apple prices might be higher and southern fruit prices might be lower). The average consumption of fruit and fruit preserves might be higher, while the consumption of vegetables and vegetable preserves will not change.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie - Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 636 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna 2 egz. w 2013 r.:

- wersja papierowa - 42 zł.
- wersja elektroniczna - 41,99 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433

W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

ISSN 1231-2584

CENA 21 ZŁ

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2013 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>